

en ny Matrikul. Men var Hartkornet allerede den Gang et daarligt Skatteobjekt, saa er det tilvisse blevet det i endnu højere Grad under den Udvikling, der har fundet Sted i Erhvervsforholdene her hjemme, idet der er opstaaet mange ny Erhverv, som have forøget Byrden, men Omkostningerne hvile fremdeles paa Hartkornet. I samme Grad som Byrderne ere stegne, er Landbrugets Skatteevne imidlertid desværre falden paa Grund af de uheldige Konjunkturer, der have hersket, og disse samvirkende Omstændigheder og Svingninger i Forbindelse med den stigende Skattebyrde have bragt mange Landbrugere til Afgrundens Rand. Mange ere gaaede til Grunde, og mange kæmpe en fortvivlet Kamp for at holde sig oven Vand. Da Følelsen herfor blev skærpet inden for hele vort Landbrug, var det, at man samlede sig i den store Sammenslutning, som kalder sig for Agrarforeningen, og som satte sig det til Formaal at henvende sig til Regering og Rigsdag med det Ønske, at man vilde se alvorligt paa Forholdene, saaledes som de økonomisk havde udviklet sig her i Landet, og søge at raade Bod derpaa. Derfor satte man sig straks netop det Maal, som Flertallet nu er kommet til, nemlig en fuldstændig Afskryning af vore Hartkornsskatter, men man var klar over, at dette Maal naaede man ikke med eet Skridt, man troede, at man skulde gaa smaat til Værks og komme frem med smaa Skridt, men Maalet var det at komme kort fra Hartkornsskatterne. Da Ministeriet Reedtz-Thott derfor fremsatte sit bekendte Forslag om en Skattereform, var det en ganske ny Tanke, som slog ned hos Landbrugerne, og som bragte os allesammen til at slutte os derom. Det var ikke den store Lettelse i Skattebyrden, der bevirkede, at man sluttede sig til den af Ministeriet Reedtz-Thott foreslaaede ny Skattereform, men det var det ny Princip, der kom frem, dette, at alle Statsborgere, alle dem, der bruge vore Statsinstitutioner, ogsaa skulde bidrage deres til Statshusholdningen, der bevirkede, at vi sluttede os til det, og saa haabede vi med Tiden at faa udnyttet det videre. Vi beklagede i høj Grad, at Ministeriet Reedtz-Thott faldt, men det turde jeg maaske sige her, at det vil til sin Tid være Ministeriet Reedtz-Thotts uvisnelige Ære, at det har brudt det første Hul i den Mur, der havde dannet sig lige over for Indførelsen af en retfærdig Skattereform her til Lands. Ministeriet Reedtz-Thott vil blandt Landbrugerne komme til at ind-

tage en lignende Stilling som Reventlow'erne for 100 Aar siden; den Plads har Ministeriet Reedtz-Thott vundet sig, og jeg haaber, at den Tanke, det har slaet til Lyd for, ikke er saa grumme langt fra Løsningen. Ministeriet faldt, men Tanken faldt ikke, den blev staaende, og det er den samme Tanke, som Folketingets Kommission tog op og udnyttede videre, og derfor sluttede Landbrugernes store Tal sig ogsaa til Folketingets Kommissionsforslag.

Nu staa vi med eet Slag ude i en hel ny Situation, idet Flertallet har ført os lige ind i det, der hele Tiden har været vort Maal, nemlig at komme bort fra Hartkornsskatterne, og derfor har den Gruppe, hvortil jeg hører, ubetinget sluttet mig til dette Forslag, og det gøre vi af forskellige Grunde. Jeg skal nævne 3 Grunde, hvorfor vi foretrække dette. For det første, fordi det er den simpleste, naturligste og letteste Vej at komme frem paa. Men hvad vi dernæst maa lægge stor Vægt paa, er dette, at Flertallets Forslag ville føre til, at den Lettelse, som man tilsigter paa Hartkornet, virkelig ogsaa kommer Hartkornet til gode. Det er man ingenlunde sikker paa ved Overførselsloven, som tilsigtede at overføre godt 8 Kr. pr. Td. Hartkorn til Kammunerne. Nu nærer jeg ikke Tvivl om, at man i Begyndelsen i alt Fald vilde sørge godt for, at Hartkornet fik netop disse 8 Kr. afskrevne af sin Skat, men jeg nærer Frygt for, at efterhaanden som Tiden gaar, vilde dette Statstilskud glide ind i Kommunekassen og fordele sig ogsaa paa Formue- og Lejlighedsskatten, saaledes at det ikke fuldt ud kom Hartkornet til Gode, og det er den Betænkelighed, der kan være ved Overføring i Modsetning til Ophævelse af Hartkornsskatten, thi der ved man, at den kommer direkte i den Lomme, hvortil den har Ærinde. Den tredje Grund, som jeg kunde nævne til at foretrække Ophævelse fremfor Overføring, det er, at derved kommer man bort fra det gamle omstridte Emne, der har staaet paa Dagsordenen i de sidste halvt hundrede Aar om den ny Matrikul. Man har over hele Linien været klar over, at den Matrikul, vi havde, duer ikke, den er ubrugelig, fordi den er misvisende i allerhøjeste Grad. Man har derfor tænkt sig at komme bort fra den og faa en ny Matrikul, men det har haft sine store Vanskeligheder; man ved, hvor vanskeligt det er, og man har derfor ikke begyndt paa det endnu. Noget saadant overflødiggøres ganske, naar man ophæver Hartkornet som